O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

«XIZMAT KO‘RSATISH SOHASINI YASHIL VA INNOVATSION IQTISODIYOT TAMOYILLARI ASOSIDA BARQAROR RIVOJLANTIRISH YO‘NALISHLARI»

MAVZUSIDAGI
XALQARO ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYA MATERIALLARI

TO‘PLAMI

(I QISM)

SAMARQAND

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

TAMBOV DAVLAT UNIVERSITETI

QARSHI MUXANDISLIK IQTISODIYOT INSTITUTI

«IPAK YO‘LI» TURIZM VA MADANIY MEROS XALQARO UNIVERSITETI

TOSHKENT DAVLAT IQTISODIYOT UNIVERSITETI SAMARQAND FILIALI

«XIZMAT KO‘RSATISH SOHASINI YASHIL VA INNOVATSION IQTISODIYOT TAMOYILLARI ASOSIDA BARQAROR RIVOJLANTIRISH YO‘NALISHLARI»

MAVZUSIDAGI XALQARO ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA

MATERIALLARI TO‘PLAMI

(I QISM)

2026-yil 20-21-fevral kunlari

SAMARQAND – 2026

МИНИСТЕРСТВО ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ, НАУКИ И ИННОВАТSIЙ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН

САМАРКАНДСКИЙ ИНСТИТУТ ЭКОНОМИКИ И СЕРВИСА

ТАМБОВСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ

КАРШИНСКИЙ ИНЖЕНЕРНО-ЭКОНОМИЧЕСКИЙ ИНСТИТУТ

МЕЖДУНАРОДНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ТУРИЗМА И КУЛЬТУРНОГО НАСЛЕДИЯ «ШЕЛКОВЫЙ ПУТЬ»

САМАРКАНДСКИЙ ФИЛИАЛ ТАШКЕНТСКОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО УНИВЕРСИТЕТА

“НАПРАВЛЕНИЯ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ СФЕРЫ УСЛУГ НА ОСНОВЕ ПРИНЦИПОВ ЗЕЛЕНОЙ И ИННОВАЦИОННОЙ ЭКОНОМИКИ”

МЕЖДУНАРОДНАЯ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ

(ЧАСТЬ I)

(20-21-февраль 2026-г.)

САМАРКАНД – 2026

UO’K: 338.2:004(082)
I-52
KBK: 65.7

Xizmat ko‘rsatish sohasini yashil va innovatsion iqtisodiyot tamoyillari asosida barqaror rivojlantirish yo‘nalishlari */xalqaro ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari (I qism). 2026 йил 20-21-fevral kunlari. Samarqand, SamISI, 2026. – 274 bet.*

Nashr uchun mas’ul:
M.Q.Pardayev – iqtisod fanlari doktori, professor

Tahririyat kengashi rahbari:
M.E.Po‘latov – iqtisod fanlari doktori, professor

Tahririyat kengashi a’zolari:
M.M.Muxammedov – iqtisod fanlari doktori, professor,
J.R.Zaynalov – iqtisod fanlari doktori, professor,
I.S.Tuxliev – iqtisod fanlari doktori, professor,
O.Murtazaev – iqtisod fanlari doktori, professor,
R.X.Ergashev – iqtisod fanlari doktori, professor,
V.I.Abdukarimov – iqtisod fanlari doktori, professor,
N.A.Ibragimov – iqtisod fanlari doktori, professor,
K.B.Urazov – iqtisod fanlari doktori, professor,
Q.J.Mirzaev – iqtisod fanlari doktori, professor,
A.Eshtaev – iqtisod fanlari doktori, professor,
S.N.Tashnazarov – iqtisod fanlari doktori, professor,
A.N.Xoliqulov – iqtisod fanlari nomzodi, professor,
D.H.Xolmamatov– iqtisod fanlari nomzodi, dotsent.
Sahifalovchi: Firdavs O‘roqov

An’anaviy ilmiy-amaliy konferensiya materiallarida xizmatlar sohasini yashil va innovatsion iqtisodiyot tamoyillari asosida barqaror rivojlantirish muammolari va ularning yechimlari, sohaning alohida tarmoqlari samaradorligini oshirish istiqbollariga oid masalalar yoritilgan barqaror iqtisodiy rivojlanish va xizmat ko‘rsatish sohasini yashil va innovasion iqtisodiyot tamoyillari asosida jadal rivojlantirishning nazariy va metodologik muammolari va ularni hal qilishning strategik yo‘nalishlari, kambag‘allikni qisqartirish, aholi bandligi, farovonligi, yashash darajasi va sifatini oshirish masalalari, hududlarda barqaror iqtisodiy o‘sish va aholi farovonligini oshirish jarayonida marketing va menejment imkoniyatlarini takomillashtirish masalalari, xizmat ko‘rsatish sohasini yashil va innovasion iqtisodiyot tamoyillari asosida rivojlantirish orqali hududlarda barqaror iqtisodiy o‘sish va aholi farovonligini oshirishda investisiyalarni jalb qilish va moliyaviy munosabatlarni takomillashtirish masalalari, hududlarda barqaror iqtisodiy o‘sish va aholi farovonligini oshirishda buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit muammolarini bartaraf qilish masalalari, xizmat ko‘rsatish sohasini yashil va innovatsion iqtisodiyot tamoyillari asosida rivojlantirish orqali hududlarda barqaror iqtisodiy o‘sishni ta’minlashda raqobatbardosh kadrlarni tayyorlashni takomillashtirish muammolarini hal qilishga qaratilgan ilmiy-nazariy va amaliy tavsiyalarga boy maqola va tezislar o‘rin olgan.

Maqolalar mualliflar tahririda bosilmoqda. Ularda keltirilgan raqamlar, faktlar, xulosa va tavsiyalarga mualliflar mas’ul. Ularning ayrim fikrlari tashkiliy guruh qarashlariga to‘g‘ri kelmasligi mumkin.

ISBN: 978-9910-225-40-6

© SamISI, 2026 y.

10. Хомяков А.А. Учет объединений бизнеса и консолидатsiя отчетности. – СПб.: Питер, 2021.
11. KPMG. Business Combinations and Consolidation under IFRS. – London, 2022.

O‘roqov Firdavs Ortiqniyoz o‘g‘li *– SamISI “Iqtisodiy tahlil va statistika” kafedrasi katta o‘qituvchisi,* ***E-mail:*** *firdavs26031995@gmail.com*

TIBBIY XIZMATLARNI RIVOJLANTIRISHDA IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISHNING NAZARIY MASALALARI

Annotatsiya: *Mazkur maqolada tibbiy xizmatlar tizimini rivojlantirish jarayonida iqtisodiy samaradorlikni oshirish masalalari kompleks yondashuv asosida tahlil qilingan. Shuningdek, sog‘liqni saqlash sohasida resurslardan oqilona foydalanish, moliyalashtirish mexanizmlarini takomillashtirish, raqamli texnologiyalarni joriy etish hamda davlat-xususiy sheriklik asosida xizmatlar sifatini yaxshilash masalalari yoritilgan. Tadqiqot natijalari tibbiy xizmatlar ko‘rsatishda xarajatlar va natijalar o‘rtasidagi muvozanatni ta’minlash iqtisodiy samaradorlikni oshirishning muhim omili ekanini ko‘rsatadi.*

Kalit so‘zlar: *tibbiy xizmatlar, iqtisodiy samaradorlik, sog‘liqni saqlash tizimi, moliyalashtirish, raqamli tibbiyot, davlat-xususiy sheriklik, resurslarni boshqarish, kadrlar, strategiya.*

Abstract: *This article analyzes the issues of increasing economic efficiency in the process of developing the medical service system based on a comprehensive approach. Issues of rational use of resources in the healthcare sector, improvement of financing mechanisms, introduction of digital technologies, and improvement of the quality of services based on public-private partnerships are also highlighted. The research results show that ensuring a balance between costs and results in the provision of medical services is an important factor in increasing economic efficiency.*

Keywords: *medical services, economic efficiency, healthcare system, financing, digital medicine, public-private partnership, resource management, personnel, strategy.*

Аннотация: *В данной статье на основе комплексного подхода проанализированы вопросы повышения экономической эффективности в процессе развития системы медицинских услуг. Также освещены вопросы рационального использования ресурсов в сфере здравоохранения, совершенствования механизмов финансирования, внедрения цифровых технологий и повышения качества услуг на основе государственно-частного партнерства. Результаты исследования показывают, что обеспечение баланса между затратами и результатами при оказании медицинских услуг является важным фактором повышения экономической эффективности.*

Ключевые слова: *медицинские услуги, экономическая эффективность, система здравоохранения, финансирование, цифровая медицина, государственно-частное партнерство, управление ресурсами, кадры, стратегия.*

Kirish.

Bugungi kunda sog‘liqni saqlash tizimi har bir davlatning ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotini belgilovchi ustuvor sohalardan biri hisoblanadi. Aholi salomatligini mustahkamlash, kasalliklarni erta aniqlash va ularni samarali davolash jarayonida tibbiy xizmatlarning sifati va mavjudligi muhim ahamiyat kasb etadi. Shu bilan birga, tibbiyot sohasiga ajratilayotgan moliyaviy resurslarning cheklanganligi,

xarajatlarning yil sayin ortib borishi va tibbiy texnologiyalarning qimmatlashuvi tibbiy xizmatlarni rivojlantirishda iqtisodiy samaradorlikni oshirish masalasini dolzarb muammo sifatida kun tartibiga olib chiqmoqda.

Zamonaviy sharoitda sog‘liqni saqlash tizimida iqtisodiy samaradorlik nafaqat mablag‘lardan tejamkor foydalanish, balki resurslarni oqilona taqsimlash, tibbiy xizmatlar ko‘lamini kengaytirish va ularning natijadorligini oshirish bilan ham chambarchas bog‘liqdir. Tibbiy muassasalarning moddiy-texnik bazasini mustahkamlash, kadrlar salohiyatini oshirish, raqamli texnologiyalarni joriy etish va boshqaruv mexanizmlarini takomillashtirish orqali yuqori iqtisodiy samara olish imkoniyatlari mavjud. Biroq mazkur jarayonlar puxta iqtisodiy tahlil va ilmiy asoslangan yondashuvni talab etadi.

So‘nggi yillarda mamlakatimizda sog‘liqni saqlash tizimini isloh qilish, tibbiy xizmatlar sifatini oshirish hamda aholiga ko‘rsatilayotgan xizmatlar samaradorligini yaxshilashga qaratilgan keng ko‘lamli chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Davlat-xususiy sheriklik asosida tibbiy xizmatlarni rivojlantirish, majburiy tibbiy sug‘urta tizimini bosqichma-bosqich joriy etish, birlamchi tibbiy yordamni kuchaytirish kabi yo‘nalishlar iqtisodiy samaradorlikni ta’minlashda muhim omil bo‘lib xizmat qilmoqda. Shu bilan birga, tibbiy muassasalar faoliyatida xarajatlarni optimallashtirish, xizmatlar tannarxini pasaytirish va moliyaviy barqarorlikni ta’minlash masalalari hali ham yetarlicha o‘rganilmagan.

Mazkur maqolada tibbiy xizmatlarni rivojlantirish jarayonida iqtisodiy samaradorlikni oshirishning nazariy va amaliy jihatlari tahlil qilinadi, sog‘liqni saqlash tizimida resurslardan foydalanish samaradorligini baholash mezonlari yoritiladi hamda mavjud muammolarni bartaraf etish bo‘yicha ilmiy asoslangan taklif va tavsiyalar ishlab chiqiladi. Tadqiqot natijalari tibbiy muassasalar faoliyatini takomillashtirish, moliyaviy resurslardan oqilona foydalanish va aholiga ko‘rsatilayotgan tibbiy xizmatlar sifatini yanada oshirishga xizmat qilishi bilan ahamiyatlidir.

Asosiy qism.

Tibbiy xizmatlar sohasida iqtisodiy samaradorlikni oshirish masalasi sog‘liqni saqlash tizimining barqaror faoliyat yuritishi va aholiga ko‘rsatilayotgan xizmatlar sifatini yaxshilash bilan bevosita bog‘liqdir. Iqtisodiy samaradorlik, avvalo, mavjud moliyaviy, moddiy va mehnat resurslaridan maksimal natija olishni anglatadi. Shu nuqtai nazardan, tibbiy muassasalar faoliyatida xarajatlar va natijalar o‘rtasidagi mutanosiblikni ta’minlash muhim vazifa hisoblanadi. Amaliyot shuni ko‘rsatadiki, ko‘plab tibbiy muassasalarda resurslardan foydalanish darajasi yetarli darajada samarali emas, bu esa xizmatlar tannarxining oshishiga va moliyaviy barqarorlikning pasayishiga olib kelmoqda.

Tibbiy xizmatlarda iqtisodiy samaradorlikni oshirishning asosiy omillaridan biri - moliyalashtirish mexanizmlarini takomillashtirishdir. An’anaviy budjet asosida moliyalashtirish tizimi ko‘pincha natijaga emas, xarajatlarning o‘zlashtirilishiga yo‘naltirilgan bo‘lib, bu holat tibbiy muassasalarni samaradorlikni oshirishga yetarlicha rag‘batlantirmaydi. Shu sababli, so‘nggi

yillarda xizmat hajmi va sifati asosida moliyalashtirish, aholi jon boshiga moliyalashtirish, sug‘urta mexanizmlarini joriy etish kabi usullar keng qo‘llanilmoqda. Mazkur yondashuvlar tibbiy muassasalarni raqobat muhitida ishlashga, xarajatlarni optimallashtirishga va xizmatlar sifatini oshirishga undaydi.

Iqtisodiy samaradorlikni ta’minlashda tibbiy xizmatlar tannarxini pasaytirish muhim ahamiyatga ega. Bunga, bir tomondan, resurslardan oqilona foydalanish, ikkinchi tomondan esa, zamonaviy texnologiyalarni joriy etish orqali erishish mumkin. Raqamli tibbiyot, elektron tibbiy kartalar, telemeditsina va avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari mehnat xarajatlarini qisqartirish, ortiqcha hujjatbozlikni kamaytirish va tibbiy xizmat ko‘rsatish jarayonini tezlashtirish imkonini beradi. Natijada, bir vaqtning o‘zida ko‘rsatilayotgan xizmatlar soni ortadi va xarajatlar nisbatan kamayadi.

Tibbiy muassasalarda kadrlar salohiyati ham iqtisodiy samaradorlikka bevosita ta’sir ko‘rsatadi. Malakali shifokorlar va tibbiyot xodimlari xizmatlar sifatini oshirish bilan birga, noto‘g‘ri tashxis va samarasiz davolash holatlarining oldini oladi. Bu esa qo‘shimcha xarajatlarning kamayishiga olib keladi. Shu sababli, tibbiyot xodimlarini qayta tayyorlash, ularning malakasini oshirish va mehnatini rag‘batlantirish tizimini takomillashtirish iqtisodiy samaradorlikni oshirishning muhim yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi.

Bundan tashqari, tibbiy xizmatlar tizimida davlat-xususiy sheriklik mexanizmlarini rivojlantirish ham iqtisodiy samaradorlikni ta’minlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Xususiy sektor investitsiyalarini jalb etish orqali tibbiy muassasalarning moddiy-texnik bazasini yaxshilash, zamonaviy uskunalar bilan ta’minlash va xizmatlar turlarini kengaytirish mumkin. Bu holat davlat budjetiga tushadigan yukni kamaytirish bilan birga, aholiga ko‘rsatilayotgan tibbiy xizmatlar sifati va qulayligini oshiradi.

Shu bilan birga, iqtisodiy samaradorlikni baholash tizimini takomillashtirish ham muhim masala hisoblanadi. Tibbiy xizmatlar samaradorligini faqat moliyaviy ko‘rsatkichlar orqali baholash yetarli emas. Bunda davolash natijalari, aholining qoniqish darajasi, kasalliklarning oldini olish ko‘rsatkichlari kabi ijtimoiy omillar ham inobatga olinishi lozim. Kompleks baholash tizimi tibbiy muassasalar faoliyatini chuqur tahlil qilish va ularning samaradorligini oshirish bo‘yicha aniq choralar ishlab chiqish imkonini beradi.

Umuman olganda, tibbiy xizmatlarni rivojlantirishda iqtisodiy samaradorlikni oshirish ko‘p qirrali va murakkab jarayon bo‘lib, u moliyalashtirish, boshqaruv, kadrlar siyosati, texnologik yangilanish va baholash mexanizmlarining o‘zaro uyg‘unligini talab etadi. Ushbu yo‘nalishlarda tizimli va ilmiy asoslangan yondashuvni qo‘llash sog‘liqni saqlash tizimining barqaror rivojlanishini ta’minlashga xizmat qiladi.

Tibbiy xizmatlar tizimida iqtisodiy samaradorlikni oshirish masalasini chuqur tahlil qilish, avvalo, mavjud resurslardan foydalanish holatini baholashni talab etadi. Tadqiqot jarayonida aniqlanishicha, ko‘plab tibbiy muassasalarda moliyaviy resurslarning asosiy qismi davolash jarayoniga emas, balki boshqaruv,

texnik xizmat ko‘rsatish va takrorlanuvchi yordamchi xarajatlarga yo‘naltirilmoqda. Bu holat tibbiy xizmatlarning haqiqiy samaradorligini pasaytirib, ajratilgan mablag‘lar va erishilgan natijalar o‘rtasida nomutanosiblikni yuzaga keltirmoqda. Ayniqsa, statsionar davolashga haddan tashqari e’tibor qaratilishi birlamchi va profilaktik xizmatlar rivojining sekinlashishiga sabab bo‘lmoqda.

Olib borilgan tahlillar shuni ko‘rsatadiki, birlamchi tibbiy yordamga yo‘naltirilgan investitsiyalar iqtisodiy jihatdan eng samarali yo‘nalishlardan biridir. Profilaktika va erta tashxis kasalliklarning og‘ir bosqichlarga o‘tishining oldini olib, davolash xarajatlarini sezilarli darajada kamaytiradi. Tadqiqot natijalariga ko‘ra, birlamchi bo‘g‘inda ko‘rsatilgan xizmatlar hajmining oshishi statsionar davolanishga bo‘lgan ehtiyojni kamaytiradi va umumiy sog‘liqni saqlash xarajatlarini optimallashtirishga xizmat qiladi. Bu esa iqtisodiy samaradorlikning oshishiga bevosita ta’sir ko‘rsatadi.

Moliyalashtirish mexanizmlarini tahlil qilish natijasida xizmat natijalariga asoslangan moliyalashtirish tizimi an’anaviy budjet moliyalashtirishiga nisbatan samaraliroq ekanligi aniqlandi. Mazkur tizim tibbiy muassasalarni xizmatlar sifati va hajmini oshirishga, shuningdek, resurslardan tejamkor foydalanishga rag‘batlantiradi. Tadqiqot davomida sug‘urta mexanizmlarini joriy etgan hududlarda tibbiy muassasalarning moliyaviy barqarorligi nisbatan yuqori ekanligi va aholining tibbiy xizmatlardan qoniqish darajasi oshgani kuzatildi.

Tahlil jarayonida raqamli texnologiyalarni joriy etishning iqtisodiy samaradorlikka ta’siri ham o‘rganildi. Elektron tibbiy hujjatlar va avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari joriy etilgan muassasalarda ma’muriy xarajatlar qisqargani, tibbiyot xodimlarining vaqt sarfi kamaygani va xizmat ko‘rsatish tezligi oshgani aniqlandi. Natijada, bir shifokor tomonidan ko‘rsatiladigan xizmatlar soni ortib, mehnat unumdorligi oshgan. Bu esa xizmat tannarxining pasayishiga va umumiy iqtisodiy samaradorlikning yuksalishiga olib kelgan.

Kadrlar salohiyatini tahlil qilish shuni ko‘rsatdiki, tibbiyot xodimlarining malakasi va rag‘batlantirish tizimi samaradorlikka bevosita ta’sir etadi. Malaka oshirish dasturlarida ishtirok etgan tibbiyot xodimlari faoliyat yuritayotgan muassasalarda noto‘g‘ri tashxis qo‘yish holatlari kamaygani va davolashning o‘rtacha muddati qisqargani kuzatildi. Bu holat qo‘shimcha xarajatlarning kamayishiga hamda tibbiy xizmatlar sifatining oshishiga olib kelgan.

Davlat-xususiy sheriklik asosida faoliyat yuritayotgan tibbiy muassasalar faoliyatining tahlili shuni ko‘rsatdiki, ushbu mexanizm investitsiyalarni jalb etish va moddiy-texnik bazani mustahkamlashda yuqori natijadorlikka ega. Xususiy sektor ishtiroki natijasida zamonaviy uskunalar bilan jihozlash darajasi oshib, xizmatlar assortimenti kengaygan. Natijada, aholi tomonidan tibbiy xizmatlardan foydalanish darajasi ortib, muassasalarning moliyaviy barqarorligi mustahkamlangan.

Olib borilgan kompleks tahlillar asosida quyidagi umumiy natijalarga kelindi: tibbiy xizmatlarni rivojlantirishda iqtisodiy samaradorlikni oshirish

birgina moliyaviy choralar bilan cheklanmaydi, balki boshqaruv, kadrlar, texnologiyalar va baholash tizimlarining o‘zaro uyg‘unligiga bog‘liqdir. Resurslardan oqilona foydalanish, profilaktik xizmatlarga ustuvorlik berish va natijaga yo‘naltirilgan moliyalashtirish tizimini joriy etish sog‘liqni saqlash tizimining umumiy samaradorligini sezilarli darajada oshiradi.

Xulosa.

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, tibbiy xizmatlarni rivojlantirishda iqtisodiy samaradorlikni oshirish sog‘liqni saqlash tizimining barqarorligi va aholiga ko‘rsatilayotgan xizmatlar sifatini yaxshilashning eng muhim shartlaridan biri hisoblanadi. Cheklangan moliyaviy resurslar sharoitida tibbiyot sohasining uzluksiz rivojlanishini ta’minlash, mavjud imkoniyatlardan maksimal darajada samarali foydalanishni talab etadi. Shu sababli, iqtisodiy samaradorlik masalasi nafaqat tibbiy muassasalar darajasida, balki butun sog‘liqni saqlash tizimi miqyosida kompleks yondashuv asosida hal etilishi lozim.

Maqola doirasida olib borilgan tahlillar tibbiy xizmatlar sohasida moliyalashtirish mexanizmlarini takomillashtirish, xarajatlarni optimallashtirish va boshqaruv tizimini modernizatsiya qilish iqtisodiy samaradorlikni oshirishda muhim omil ekanligini tasdiqladi. Xizmat natijalariga asoslangan moliyalashtirish, majburiy tibbiy sug‘urta tizimini joriy etish hamda davlat-xususiy sheriklik mexanizmlarini rivojlantirish tibbiy muassasalarning moliyaviy barqarorligini ta’minlash bilan birga, ularni raqobatbardosh va samarali faoliyat yuritishga undaydi.

Shuningdek, zamonaviy tibbiy va raqamli texnologiyalarni joriy etish iqtisodiy samaradorlikni oshirishning muhim yo‘nalishlaridan biri sifatida baholandi. Elektron tibbiy hujjatlar, telemeditsina va avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari tibbiy xizmat ko‘rsatish jarayonlarini soddalashtiradi, vaqt va mehnat xarajatlarini qisqartiradi hamda xizmatlar tannarxining pasayishiga olib keladi. Bu esa, o‘z navbatida, aholiga ko‘rsatilayotgan xizmatlar hajmi va sifati oshishiga ijobiy ta’sir ko‘rsatadi.

Tadqiqot davomida tibbiy kadrlar salohiyatini oshirish iqtisodiy samaradorlikka bevosita ta’sir etuvchi omil ekanligi ham asoslab berildi. Malakali va raqobatbardosh tibbiyot xodimlari xizmatlar sifatini yaxshilash, noto‘g‘ri tashxis va samarasiz davolash holatlarining kamayishiga xizmat qiladi. Shu bois, tibbiyot xodimlarini tayyorlash, qayta tayyorlash va ularni moddiy hamda ma’naviy rag‘batlantirish tizimini takomillashtirish sog‘liqni saqlash tizimining uzoq muddatli rivojlanishi uchun muhim ahamiyat kasb etadi.

Umuman olganda, tibbiy xizmatlarni rivojlantirishda iqtisodiy samaradorlikni oshirish tizimli, bosqichma-bosqich va ilmiy asoslangan chora-tadbirlarni amalga oshirishni talab etadi. Mazkur yo‘nalishda ishlab chiqilgan xulosalar va takliflar tibbiy muassasalar faoliyatini yanada takomillashtirish, moliyaviy resurslardan oqilona foydalanish hamda aholiga ko‘rsatilayotgan tibbiy xizmatlar sifatini oshirishga xizmat qiladi. Tadqiqot natijalari sog‘liqni saqlash sohasida strategik qarorlar qabul qilish jarayonida amaliy ahamiyatga ega bo‘lib,

kelgusida ushbu yo‘nalishda olib boriladigan ilmiy izlanishlar uchun nazariy asos bo‘lib xizmat qiladi.

Foydalanilgan dabiyotlar ro‘yxati:

1. World Health Organization. *Health Financing: Overview and Key Policy Issues.* Geneva: WHO, 2020. https://www.who.int/publications/i/item/health-financing-overview.

2. World Bank. *Improving Public Spending in Health: Efficiency, Equity, and Sustainability.* Washington, DC: World Bank Group, 2021. https://www.worldbank.org/en/topic/health/publication/improving-public-spending-in-health.

3. Cylus, J., Papanicolas, I., Smith, P. C. *Health System Efficiency: How to Make Measurement Matter for Policy and Management.* Copenhagen: WHO Regional Office for Europe, 2020. https://www.who.int/europe/publications/i/item/health-system-efficiency.

4. Savedoff, W. D., de Ferranti, D. *The Political Economy of Health Financing Reform. Health Systems & Reform*, 2020, Vol. 6(2). https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/23288604.2020.1759634.

5. O‘roqov, F. *Tibbiy xizmat ko‘rsatuvchi korxonalar samaradorligini ifodalovchi ko‘rsatkichlar. Yashil Iqtisodiyot va Taraqqiyot*, 2024. DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.

6. Usmanova, N., Eshbekova, X. *Sog‘liqni saqlash xizmatlari sohasida sifatni baholash ko‘rsatkichlari va iqtisodiy samaradorlik o‘rtasidagi bog‘liqlik. Yashil Iqtisodiyot va Taraqqiyot*, 2024. DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.17394806 - xizmat sifati va iqtisodiy samaradorlik bog‘liqligi tahlil qilingan.

7. Axrorova, M. *Samarqand viloyati sog‘liqni saqlash tizimining tahlili va uni rivojlantirish imkoniyatlari. Iqtisodiy Taraqqiyot va Tahlil*, 2025. https://doi.org/10.60078/2992-877X-2025-vol3-iss4-pp30-39 - tibbiy xizmatlar tizimining regional darajada iqtisodiy tahlili va rivojlanish imkoniyatlari.

***Olim Ergashev** – QarDU mustaqil izlanuvchisi*

MINTAQADA MAXSUS IQTISODIY ZONANI TASHKIL ETISH YO‘LLARI

Annotatsiya: *Ushbu maqolada mintaqada maxsus iqtisodiy zonani tashkil etish bo‘yicha davlatni iqtisodiy barqarorligi, ijtimoiy farovonligini ta’minlash doirasida: iqtisodiy, innovatsion, resurs, tashkiliy va ijtimoiy funksiyalarni, maxsus iqtisodiy zonalarni tashkil etish esa jamiyatda tadbirkorlarni ko‘payishi, ish joylarni tashkil etilishi, ishchilar turmush darajasi va ijtimoiy holatini yaxshilanishiga xizmat qilishga qaratilgan ilmiy asoslangan taklif va tavsiyalar keltirilgan.*

Kalit so‘zlar: *maxsus iqtisodiy zona, erkin iqtisodiy zona, hududlar, resurslar, YAIM, samaradorlik, loyihalar, investitsiya, tadbirkorlik, ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyot.*

Аннотация: *В данной статье представлены научно обоснованные предложения и рекомендатsiи по созданию в регионе особой экономической зоны в рамках обеспечения*

M U N D A R I J A :

I SHO‘BA. BARQAROR IQTISODIY RIVOJLANISH VA XIZMAT KO‘RSATISH SOHASINI YASHIL VA INNOVASION IQTISODIYOT TAMOYILLARI ASOSIDA JADAL RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY VA METODOLOGIK MUAMMOLARI VA ULARNI HAL QILISHNING STRATEGIK YO‘NALISHLARI		
Po‘latov Muxiddin Egamberdievich	RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA IQTISODIY O‘SISHNING ASOSIY YO‘NALISHLARI	4
Мамаюнус Қаршибаевич Пардаев, Бекзот Орифович Мамаюнусов	ФИРИБГАРЛИКНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШДА АНТИФРОД УСУЛЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШНИНГ АФЗАЛЛИКЛАРИ	7
A.N.Xoliqulov	RAQOBATNING MOHIYATI, SHAKLLARI VA USULLARI TO‘G‘RISIDA TUSHUNCHA	11
O‘roqov Firdavs Ortiqniyoz o‘g‘li	XIZMATLAR SOHASI TARKIBIDA TIBBIY XIZMATLARNING TUTGAN O‘RNI VA AHAMIYATI	14
Shakhzoda Shukhratovna Mirzakhadjayeva	THEORETICAL INTERPRETATION OF THE CONCEPT OF POPULATION WELL-BEING AND MODERN APPROACHES	18
Худайназарова Дилноза Гафуровна	ФАРМАЦЕВТИКА КОРХОНАЛАРИДА НАРХ СИЁСАТИНИ АМАЛГА ОШИРИШНИНГ МЕЪЁРИЙ-ҲУҚУҚИЙ АСОСЛАРИ	23
Qurbanov Feruz Baxramovich	MILLIY IQTISODIYOTDA EKSPORT SALOHIYATINI OSHIRISHNING INSTITUTSIONAL VA IQTISODIY MEXANIZMLARI (O‘ZBEKISTON MISOLIDA)	27
Абдурасулов Жамшидбек Ахмад уғли	ҚЎШИБ ЮБОРИШ ЖАРАЁНЛАРИДА КОРХОНА ФАОЛИЯТИНИ ТУГАТИШНИ ҲИСОБ ВА ҲИСОБОТДА АКС ЭТТИРИШ МАСАЛАЛАРИ	33
O‘roqov Firdavs Ortiqniyoz o‘g‘li	TIBBIY XIZMATLARNI RIVOJLANTIRISHDA IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISHNING NAZARIY MASALALARI	38
Olim Ergashev	MINTAQADA MAXSUS IQTISODIY ZONANI TASHKIL ETISH YO‘LLARI	43

Abduraxmanova Aqida Fayzulla qizi, Sharipboyev Husanboy Marks o’g’li	BARQAROR RIVOJLANISHDA DAVLAT INVESTITSIYA SIYOSATINING O‘RNI	48
Rajabaliyeva Iroda Alisherovna	TRANSPORT-LOGISTIKA INFRATUZILMASINING MINTAQA IQTISODIYOTIGA TA’SIRI	55
II SHO‘BA. XIZMAT KO‘RSATISH SOHASINI YASHIL VA INNOVASION IQTISODIYOT TAMOYILLARI ASOSIDA RIVOJLANTIRISH, KAMBAG‘ALLIKNI QISQARTIRISH, AHOLI BANDLIGI, FAROVONLIGI, YASHASH DARAJASI VA SIFATINI OSHIRISH MASALALARI		
Мамаюнус Қаршибаевич Пардаев Озода Мамаюнусова Пардаева Ботир Рахматуллаевич Пардаев	ИҚТИСОДИЁТНИНГ ТУРЛИ БОСҚИЧЛАРИДА ИННОВАЦИОН РИВОЖЛАНИШНИНГ МАЗМУНИ	60
Raxmatulla Ergashev	QASHQADARYODA KAMBAG‘ALLIKNI QISQARTIRISH IMKONIYATLARI	65
B.B.Qarshiev	PULLIK TIBBIY XIZMATLAR BOZORIDA TASHKILOTLARNI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI VA SHARTLARI	74
Xudoynazarov Faxriddin	ISLOMIY MIKROMOLIYALASHTIRISHDA HUQUQIY-INSTITUTSIONAL MUHITNING KAMBAG‘ALLIKNI QISQARTIRISHGA TA’SIRI: KONSEPTUAL MODEL	72
Б.Каршиев	ОПРЕДЕЛЕНИЕ ВЛИЯНИЯ ФАКТОРОВ НА КАЧЕСТВО ОБСЛУЖИВАНИЯ В СИСТЕМЕ ДЕТСКОГО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ	85
Насиба Акбаржановна, Усманова Акбаров Бехзод	ВОПРОСЫ РАЗВИТИЯ СФЕРЫ УСЛУГ НА ОСНОВЕ ПРИНЦИПОВ ЗЕЛЁНОЙ ИННОВАТSIОННОЙ ЭКОНОМИКИ, СОКРАЩЕНИЯ БЕДНОСТИ, ПОВЫШЕНИЯ ЗАНЯТОСТИ НАСЕЛЕНИЯ, БЛАГОСОСТОЯНИЯ, УРОВНЯ И КАЧЕСТВА ЖИЗНИ	90

Ermetova Iqbol Tajiboyevna	MINTAQA IQTISODITYOTINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA XIZMATLAR SOHASIDAGI KLASTERLARNI SHAKLLANTIRISHNING IJTIMOIY-IQTISODIY ZARURIYATI	92
Irgashev Abbos Jumanazarovich	ANOR YETISHTIRISH VA SOTISHDA DAROMADLARNI BAHOLASH	97
Eshimov Sardor Tulqin o‘g li	SMART CITIES AND THE GREEN ECONOMY: A SUSTAINABLE URBANIZATION MODEL	101
Aliqulov Humoyun Tohir o‘g‘li	QASHQADARYO VILOYATIDA AGROTURIZM SOHASIDA AHOLI BANDLIGINI OSHIRISH	108
Irgashev Abbos Jumanazarovich	ANOR ISHLAB CHIQARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	112
III SHO‘BA. BARQAROR IQTISODIY O‘SISH VA HUDUDLARDA XIZMAT KO‘RSATISH SOHASINI YASHIL VA INNOVASION IQTISODIYOT TAMOYILLARI ASOSIDA JADAL RIVOJLANTIRISH ORQALI XALQARO VA ICHKI TURIZMNI RIVOJLANTIRISH TENDENSIYALARI VA ISTIQBOLLARI		
Raxmatulla Xidirovich Ergashev, Jamshid Norboyevich Uzaqov	MINTAQA ZIYORAT TURIZMINI RIVOJLANTIRISHDA INNOVATSION VA YASHIL IQTISODIYOT TAMOYILLARINING O‘ZARO BOG‘LIQLIGI (QASHQADARYO VILOYATI MISOLIDA)	116
Д.К.Усманова	АНАЛИЗ ФОРМИРОВАНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ СФЕРЫ ТУРИЗМА В УЗБЕКИСТАНЕ	123
Давронова Бону Бахтиёровна	СТРАТЕГИИ РАЗВИТИЯ ТУРИЗМА В УЗБЕКИСТАНЕ	131
Baxriddin Davlanov	MINTAQA MEHMONXONALARINING RAQOBAT USTUNLIKLARINI SHAKLLANTIRISHDA AUTSORSINGDAN SAMARALI FOYDALANISH	137
Aliqulov Humoyun Tohir o‘g‘li	AGROTURIZMNI YASHIL VA INNOVATSIO IQTISODIYOT TAMOYILLARI ASOSIDA BARQAROR RIVOJLANTIRISH	141
Усманова Насиба Акбаржановна, Синько Юлианна	ВНЕДРЕНИЕ ПРИНЦИПОВ ЗЕЛЕНОЙ ЭКОНОМИКИ В СИСТЕМУ ГОРОДСКИХ	145

Викторовна	ТУРИСТИЧЕСКИХ СЕРВИСОВ САМАРКАНДА: ЦИФРОВЫЕ РЕШЕНИЯ ДЛЯ УПРАВЛЕНИЯ ПОТОКОМ ТУРИСТОВ И СНИЖЕНИЯ ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ НАГРУЗКИ	
Davlanav Bahriddin	MINTAQADA MEHMONXONALARIDA KEYTERING XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISH	149
Asror Abduvaliyev Abdusoliyevich, Qudratova Dilfuza Xujamshukur qizi, Mixliyeva E’zoza Bekzod qizi,	XALQARO VA ICHKI TURIZMNI RIVOJLANTIRISH TENDENSIYALARI VA ISTIQBOLLARI (QASHQADARYO VA SAMARQAND HUDUDLARI MISOLIDA)	154
Давронова Бону Бахтиёровна	СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ПОКАЗАТЕЛИ РАЗВИТИЯ СФЕРЫ ТУРИЗМА В УЗБЕКИСТАНЕ	161
IV SHO‘BA. XIZMAT KO‘RSATISH SOHASINI YASHIL VA INNOVASION IQTISODIYOT TAMOYILLARI ASOSIDA RIVOJLANTIRISH ORQALI HUDUDLARDA BARQAROR IQTISODIY O‘SISH VA AHOLI FAROVONLIGINI OSHIRISH JARAYONIDA MARKETING VA MENEJMENT IMKONIYATLARINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI		
Tuychiyev Alisher Jurayevich	HUDUDLARNING BARQAROR IQTISODIY O‘SISHIDA LOYIHA RESURSLARINI BOSHQARISHNING O‘RNI	167
Pulatov Shahron Axmedovich	QURILISH TASHKILOTLARI FAOLIYATINING IQTISODIY ASOSLARI	174
Олтаев Шавкат Собирович	РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТ ШАРОИТИДА АҲОЛИНИНГ МОЛИЯВИЙ САВОДХОНЛИГИ ВА УНИ ДАРАЖАСИНИ ОШИРИШНИНГ ИННОВАЦИОН ЙЎЛЛАРИ	179
Azgarov Abdumutalib Alisher o‘g‘li	DIGITAL TRANSFORMATION OF THE RESTAURANT BUSINESS: STRATEGIES FOR ADAPTING TO NEW CHALLENGES AND INTERNET MARKETING TRENDS	183

V SHO‘BA. XIZMAT KO‘RSATISH SOHASINI YASHIL VA INNOVASION IQTISODIYOT TAMOYILLARI ASOSIDA RIVOJLANTIRISH ORQALI HUDUDLARDA BARQAROR IQTISODIY O‘SISH VA AHOLI FAROVONLIGINI OSHIRISHDA INVESTISIYALARNI JALB QILISH VA MOLIYAVIY MUNOSABATLARNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI		
Исроилов Боҳодир Ибрагимович Муҳаммадиев Рамз Зоиржон ўғли	ТИББИЙ ХИЗМАТЛАР КЎРСАТИШНИ МОЛИЯЛАШТИРИШНИНГ ТАШКИЛИЙ-МОЛИЯВИЙ МЕХАНИЗМЛАРИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ	190
Ermetova Iqbol Tajiboyevna	XIZMAT KO‘RSATISH SOHASIDA INVESTITSIYALARNI JALB QILISHNING XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI	197
Олим Эргашев	ИНВЕСТИЦИЯЛАРНИ ЖАЛБ ЭТИШ ОРҚАЛИ МАХСУС ИҚТИСОДИЙ ЗОНАЛАРНИ РИВОЖЛАНТИРИШ	203
Gadayev Jaxongir Muhammadi o‘g‘li	ISLOMIY MOLIYA TIZIMIDA TAKAFUL SUG‘URTASINING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISH MEXANIZMLARI (O‘ZBEKISTON TAJRIBASI)	210
VI SHO‘BA.XIZMAT KO‘RSATISH SOHASINI YASHIL VA INNOVASION IQTISODIYOT TAMOYILLARI ASOSIDA RIVOJLANTIRISH ORQALI HUDUDLARDA BARQAROR IQTISODIY O‘SISH VA AHOLI FAROVONLIGINI OSHIRISHDA BUXGALTERIYA HISOBI, IQTISODIY TAHLIL VA AUDIT MUAMMOLARINI BARTARAF QILISH MASALALARI		
Мамаюнус Қаршибаевич Пардаев Озода Мамаюнусова Пардаева Тўлқин Исматулло ўғли Яхяев	БИЗНЕС-ТАҲЛИЛНИНГ ЮЗАГА КЕЛИШИ ВА УНИНГ МАЗМУНИ	215
А.Н.Холиқулов	РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТ ШАРОИТИДА ХИЗМАТ КЎРСАТИШ КОРХОНАЛАРИ САМАРАДОРЛИГИНИ ИФОДАЛОВЧИ КЎРСАТКИЧЛАР ВА УЛАРНИНГ ТАҲЛИЛИ	223
Imamova Nasiba Muzafarovna	IFRS S1 ASOSIDA BARQARORLIK AXBOROTLARINING MOLIYAVIY HISOBOT TIZIMIGA INTEGRATSIYASI	229

Абдурасулов Жамшидбек Ахмад уғли	КОРХОНАЛАРНИ ҚЎШИБ ЮБОРИШ ЖАРАЁНИДА КОРХОНА ФАОЛИЯТИНИ ТУГАТИШНИ БУХГАЛТЕРИЯ ҲИСОБИ ВА ҲИСОБОТИДА АКС ЭТТИРИШНИНГ ЎЗИГА ХОС ЖИҲАТЛАРИ	235
А.Н.Холиқулов	САВДО КОРХОНАЛАРИ РАҚОБАТБАРДОШЛИГИНИ ОШИРИШ ВА СОТИШ ТАРМОҒИНИ ШАКЛЛАНТИРУВЧИ ОМИЛЛАР	240
Djumayeva Guzal Axtamovna	YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA YASHIL IJARA HISOBINING AHAMIYATI	244
Мамаюнус Қаршибаевич Пардаев Хонқул Қаҳарович Самаров Обид Мамаюнусович Пардаев	БИЗНЕС-ТАҲЛИЛ – ТАҲЛИЛИЙ ИШЛАРНИНГ ЯНГИ ЙЎНАЛИШИ	247
VII SHO‘BA. XIZMAT KO‘RSATISH SOHASINI YASHIL VA INNOVASION IQTISODIYOT TAMOYILLARI ASOSIDA RIVOJLANTIRISH ORQALI HUDUDLARDA BARQAROR IQTISODIY O‘SISHNI TA’MINLASHDA RAQOBATBARDOSH KADRLARNI TAYYORLASHNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI		
Nasiba Ergasheva	MAKTABGACHA TA’LIM TASHKILOTLARIDA AUTSORSING XIZMATLARI SIFATINI BAHOLASH	254
Kobilova Shozoda Timurovna	TADBIRKORLIK UNIVERSITETLARIDA INNOVATSION TA’LIM MODELI	260

«XIZMAT KO‘RSATISH SOHASINI YASHIL VA INNOVATSION IQTISODIYOT TAMOYILLARI ASOSIDA BARQAROR RIVOJLANTIRISH YO‘NALISHLARI»

MAVZUSIDAGI XALQARO ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA MATERIALLARI TO‘PLAMI

2026-yil 20-21-fevral kunlari

“STAP-SEL” MChJ. nashriyoti.
Samarqand - 2026.

ISBN: 978-9910-225-40-6

Tasdiqnona № 033337 (27.07.2022)
© **“STAP-SEL” MChJ.** nashriyoti,
Samarqand-2026

0070

Qog‘oz bichimi A5, 60x84 1/16, Ofset qog‘ozi.
“Times New Roman” garniturasi.
Nashr bosma tabog‘i 15,62
Buyurtma № 0009A/26. Adadi 25 nusxa

Samarqand iqtisodiyot va servis institutining matbaa bo‘limida chop etildi.
LICENSE № 025316.
REESTR № X-119112.
Manzil: Samarqand shahar, Shoxrux ko’chasi 60-uy.